

1/95 SAYILI ORTAKLIK KONSEYİ KARARI (GÜMRÜK BİRLİĞİ KARARI)

AT - TÜRKİYE ORTAKLIK KONSEYİ,

Avrupa Ekonomik Topluluğu ile Türkiye arasında bir Ortaklık yaratan ve bundan böyle burada "Ankara Anlaşması" olarak anılacak olan Anlaşma'yı göz önünde bulundurarak;

Türkiye ile Topluluk arasındaki ortaklığı yaratan Ankara Anlaşması'nda, özellikle de 28. maddesinde belirlenen hedeflerin Avrupa'da büyük siyasi ve ekonomik dönüşümlerin yaşandığı günümüzde önemini koruduğunu dikkate alarak;

Tarafların Ankara Anlaşması ve Anlaşma'nın Katma Protokolü ile belirlenen takvime ve yöntemlere uygun olarak Gümrük Birliği'ne girme konusundaki isteklerinin yeniden teyid edildiği 8 Kasım 1993 tarihli İlke Kararı'nı hatırlatarak,

Ankara Anlaşması'nın 5. maddesinde hükme bağlanan Ortaklık ilişkilerinin Gümrük Birliği'ne dayalı son döneme girmekte olduğunu, böylece iki tarafın karşılıklı yükümlülüklerini yerine getirmesi suretiyle geçiş döneminin tamamlanacağını ve Gümrük Birliği'nin Ankara Anlaşması ile Katma Protokol çerçevesinde etkili biçimde işleyişi için gerekli yöntemlerin geliştirilmesinin yolunun açıldığını dikkate alarak;

Taraflar arasındaki Ortaklık ilişkisi çerçevesinde Gümrük Birliği'nin siyasi ve ekonomik bakımdan önem taşıyan nitel bir aşama olduğunu dikkate alarak

6 Mart 1995'te Brüksel'de yaptığı toplantıda

AŞAĞIDAKİ KARARI ALMIŞTIR:

Madde 1

Ankara Anlaşması ile Katma ve Tamamlayıcı Protokollerinin hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Ortaklık Konseyi bu Karar'la, yukarıda anılan Anlaşma'nın 2. ve 5. maddelerinde öngörülen Gümrük Birliği'nin son döneminin uygulamaya konmasına ilişkin kuralları belirlemektedir.

KISIM I (MALLARIN SERBEST DOLAŞIMI VE TİCARET POLİTİKASI)

Madde 2

Bu Kısımın hükümleri Ortaklık Anlaşması'nın 11. maddesinde tanımlanan tarım ürünleri dışında kalan ürünlere uygulanır. Tarım ürünleriyle ilgili özel hükümlere bu Karar'ın II. Kısımında yer verilmiştir.

Madde 3

1. Bu Kısımın hükümleri:

Topluluk'ta veya Türkiye'de serbest dolaşımda bulunan üçüncü ülke çıkışlı ürünlerin tamamen veya kısmen kullanılmasıyla elde edilen veya üretilen mallar dahil olmak üzere Topluluk'ta veya Türkiye'de üretilen mallara;

Topluluk'ta veya Türkiye'de serbest dolaşımda bulunan üçüncü ülke çıkışlı mallara uygulanır.

2. Topluluk'ta veya Türkiye'de ithal işlemleri tamamlanmış, gerekli gümrük vergisi veya eş etkili vergi veya resimleri tahsil edilmiş ve bu vergi veya resimleri tam veya kısmi bir iadedden yararlanmamış olan üçüncü ülke çıkışlı mallar Topluluk'ta veya Türkiye'de serbest dolaşımda sayılır.

3. Gümrük Birliği'nin gümrük bölgesi:

Topluluk Gümrük Kodu'nu ihdas eden 12 Ekim 1992 tarih ve (EEC) 2913/92 sayılı Konsey Yönetmeliği'nin 3. maddesinde tanımlanan Topluluk gümrük bölgesi(1) ile Türkiye gümrük bölgesini kapsar.

4. Bu Kısımın hükümleri, Topluluk'ta veya Türkiye'de serbest dolaşımda bulunmayan üçüncü ülke çıkışlı ürünler kullanılarak Topluluk'ta veya Türkiye'de elde edilen veya üretilen mallara da uygulanır. Bununla beraber, bu hükümlerin söz konusu mallara uygulanabilmesi için, gerekli ithal işlemlerinin tamamlanmış olması ve imallerinde kullanılan üçüncü ülke ürünleri üzerinden ödenmesi gereken gümrük vergileri veya eş etkili vergi veya resimlerin ihracatçı Devlet'te tahsil edilmiş olması şarttır.

5. İhracatçı Devlet 4. fıkranın ikinci bendinde yer alan hükümleri uygulamadığı takdirde 4. fıkranın birinci bendinde sözü edilen mallar serbest dolaşımda sayılmaz, dolayısıyla da ithalatçı Devlet, üçüncü ülke çıkışlı malların tabi olduğu gümrük mevzuatını uygular.

6. Ortaklık Konseyi'nin 2/69 sayılı Kararı'yla kurulan Gümrük İşbirliği Komitesi, 1., 2. ve 4. fıkraları uygulanmasında izlenecek idari işbirliğinin yöntemlerini saptar.

BÖLÜM I (GÜMRÜK VERGİLERİNİN VE EŞ ETKİLİ VERGİ VE RESİMLERİN KALDIRILMASI)

Madde 4

Topluluk ile Türkiye arasında ithalat ve ihracatta alınan gümrük vergileri ile eş etkili vergi ve resimler bu Karar'ın yürürlüğe girdiği tarihte tamamen uygulamadan kaldırılır. Topluluk ile Türkiye o tarihten itibaren yeni ithalat ve ihracat vergileri ile eş etkili vergi ve resimleri uygulamaya koymaktan kaçınırlar. Bu hükümler mali nitelikte gümrük vergilerini de kapsar.

BÖLÜM II (MİKTAR KISITLAMALARININ VE EŞ ETKİLİ ÖNLEMLERİN KALDIRILMASI)

Madde 5

Taraflar arasında ithalatta uygulanan miktar kısıtlamaları ile her türlü eş etkili önlem yasaklanmıştır.

Madde 6

Taraflar arasında ihracatta uygulanan miktar kısıtlamaları ile her türlü eş etkili önlem yasaklanmıştır.

Madde 7

5. ve 6. maddelerin hükümleri, genel ahlak, kamu düzeni veya kamu güvenliği; insanların, hayvanların veya bitkilerin sağlığının ve yaşamının korunması; sanat değeri veya tarihi ya da arkeolojik değer taşıyan ulusal varlıkların veya sınai ya da ticari mülkiyetin korunması gerekçesiyle malların ithalinin, ihracının veya transit geçişinin yasaklanmasını veya kısıtlanmasını engellemez. Ancak bu yasaklar ve kısıtlar Taraflar arasındaki ticarete keyfi bir ayırım aracı veya örtülü bir kısıtlama oluşturamaz.

Madde 8

1. Türkiye, bu Karar'ın yürürlüğe giriş tarihinden itibaren beş yıl içinde, ticaretin önündeki teknik engellerin kaldırılması konusundaki Topluluk belgelerini iç hukuk sisteminin bünyesine dahil edecektir.

2. Bu belgelerin listesi ve bunların Türkiye tarafından uygulamaya konmasına ilişkin koşullar ve ayrıntılı düzenlemeler, bu Karar'ın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Ortaklık Konseyi kararıyla belirlenir.

3. Bu hüküm, özel önem atfedilen Topluluk belgelerinin bu Karar'ın yürürlüğe giriş tarihinde yürürlüğe girmek üzere Türkiye tarafından uygulamaya konmasına engel teşkil etmez.

4. Taraflar, standardizasyon, metroloji ve kalibrasyon, kalite, akreditasyon, test ve belgelendirme konularında aralarında etkili bir işbirliğinin önemini vurgularlar.

Madde 9

Bu Karar'ın hükümlerinin uygulanması saklı kalmak kaydıyla, Türkiye belirli bir ürünün ticaretinin önündeki teknik engellerin kaldırılması için gerekli Topluluk belgesinin veya belgelerinin hükümlerini yürürlüğe koyduğu takdirde Taraflar arasında bu ürünün ticareti söz konusu belgelerde belirtilen şartlara göre yapılır.

Madde 10

1. Bu Karar'ın yürürlüğe girdiği tarihte yürürlüğe girmek üzere ve Türkiye'nin 9. maddede sözü edilen belgeleri uygulamaya koyması için gereken süre içinde, Türkiye, Topluluk'tan gelen ve söz konusu ürünlerde aranan koşulları belirleyen Topluluk Yönergeleri'ne uygunluğu, söz konusu Yönergeler'de öngörülen koşullara ve usullere göre belgelenmiş bulunan ürünlerin kendi topraklarında piyasaya veya kullanıma girmesini engellemekten kaçınır.

2. Birinci fıkranın hükümlerine bir istisna olarak, Türkiye Topluluk Yönergeleri'ne uygunluğu 1. fıkra hükümlerine uygun olarak belgelenmiş bulunan ve amacına uygun

olarak kullanılan bir ürünün 7. maddede sözü edilen koşullardan birini karşılamadığını tespit ettiği takdirde, 3. fıkrada öngörülen hükümlere ve usullere uygun olarak söz konusu ürünün piyasadan toplatılması veya piyasaya veya kullanıma girmesinin yasaklanması veya kısıtlanması için gereken her türlü uygun önlem alınabilir.

3.

a. Türkiye, 2. fıkra uyarınca bir önlem almayı düşündüğü takdirde Gümrük Birliği Ortak Komitesi aracılığıyla durumu Topluluğa derhal bildirir ve ilgili bütün bilgileri verir.

b. Taraflar karşılıklı olarak kabul edilebilir bir çözüm bulmak amacıyla derhal Gümrük Birliği Ortak Komitesi bünyesinde danışmaları başlatırlar.

c. 3. fıkranın (b) bendinde öngörülen danışma usulü sürenin sona ermesinden önce tamamlanmamışsa Türkiye, 3. fıkranın (a) bendinde sözü edilen bildirim tarihinin üzerinden bir ay geçmeden 2. fıkrada sözü edilen önlemlerden birini alamaz. İvedi işlem gerektiren istisnai koşulların ön incelemeyi imkansız kılması halinde Türkiye durumun düzeltilmesi için alınması kesinlikle gereken önlem derhal alınabilir.

d. Türkiye aldığı önlem Gümrük Birliği Ortak Komitesi'ne derhal bildirir ve ilgili bütün bilgileri verir.

e. Topluluk Gümrük Birliği Ortak Komitesi'nden bu önlem incelemesini her zaman talep edebilir.

4. Birinci ve ikinci fıkraların hükümleri, durumun gerektirdiği değişiklikler yapılarak gıda ürünlerine de uygulanır.

Madde 11

Türkiye'nin 9. maddede sözü edilen belgeleri uygulamaya koymasına gereken süre boyunca sanayi ürünlerinin Topluluk hukukunun koşullarına uygunluğunun değerlendirilmesi için Türkiye'de uygulanan işlemlerin sonuçları, bu işlemlerin Topluluk'ta yürürlükte bulunan koşullara uygun olması kaydıyla ve motorlu kara taşıtları sektöründe Üye Devletler'in motorlu kara taşıtları ile römorklarına ilişkin tip onayı mevzuatının yakınlaştırılmasına ilişkin 6 Şubat 1970 tarih ve 70/156/EEC sayılı Konsey Yönergesi'nin(2) Türkiye'de uygulanması anlayışına dayalı olarak Topluluk tarafından kabul edilir.

BÖLÜM III (TİCARET POLİTİKASI)

Madde 12

1. Bu Kararın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Türkiye, Topluluk üyesi olmayan ülkelerle ilgili olarak, Topluluğun aşağıdaki Yönetmelikler'de belirlenen ticaret politikasına esas itibarıyla benzeyen hükümleri ve uygulama önlemlerini yürürlüğe koyar:

(EC) 3285/94 sayılı Konsey Yönetmeliği(3)(ithalatta ortak kurallar),

(EC) 519/94 sayılı Konsey Yönetmeliği(4) (bazı üçüncü ülkelerden yapılan ithalatta ortak kurallar),

(EC) 520/94 sayılı Konsey Yönetmeliği(5) (miktar kotalarının yönetimine ilişkin Topluluk usulü) (uygulama hükümleri (EC) 738/94 sayılı Komisyon Yönetmeliği (6)),

(EC) 3283/94(7) ve (EC) 3284/94 (8) sayılı Konsey Yönetmelikleri (dampingle ve sübvansiyonlu ithalata karşı koruma),

(EC) 3286/94 sayılı Konsey Yönetmeliği (9) (ortak ticaret politikası alanındaki Topluluk usulleri),

(EEC) 2603/69 sayılı Konsey Yönetmeliği (10) (ihracatta ortak kuralların tesisi),

93/112/EEC sayılı Konsey Kararı (11) (resmi destekli ihracat kredileri),

(EC) 3036/94 sayılı Konsey Yönetmeliği (12) (tekstil ve giyim için sathi işleme rejimi),

(EC) 3030/93 sayılı Konsey Yönetmeliği (13) (ortak kurallara tabi tekstil ithalatı),

(EC) 517/94 sayılı Konsey Yönetmeliği (14) (otonom rejime tabi tekstil ithalatı),

(EC) 3951/92 sayılı Konsey Yönetmeliği (15) (Tayvan'dan tekstil ithalatı).

2.GATT'ın XXIV. maddesi hükümleri uyarınca, bu Kararın yürürlüğe girmesinden itibaren Türkiye, tekstil ve giyim ticaretiyle ilgili anlaşmalar ve düzenlemeler dahil olmak üzere, tekstil sektöründe Topluluğun ticaret politikasıyla esas itibariyle aynı politikaları uygular. Topluluk, Türkiye'ye bu amaca ulaşılması için gerekli işbirliğini sağlar.

3.Türkiye bu düzenlemeleri tamamlayınca kadar, Türkiye'den Topluluğa yönelik tekstil ve giyim ihracatında mevcut menşe şahadetnameleri sistemi yürürlükte kalacak ve Türkiye menşeli olmayan bu ürünler Topluluklar'ın ilgili üçüncü ülkelere uyguladığı Ticaret Politikası'na tabi olmaya devam edecektir.

4.Bu Kararın hükümleri, Topluluk ile Japonya'nın Dünya Ticaret Örgütü'nü kuran Anlaşma'ya ilişik Korunma Hükümleri Anlaşması'nda sözü edilen, motorlu kara taşıtları ticaretine ilişkin kendi düzenlemelerini uygulamalarına engel teşkil etmez.

Bu Kararın yürürlüğe girmesinden önce Türkiye ile Topluluk, söz konusu Düzenlemenin dolaylı biçimde ihlalini önlemeye yönelik işbirliği yöntemlerini belirlerler.

Söz konusu yöntemlerin mevcut olmaması halinde, Topluluk, yapacağı ithalatta, söz konusu Düzenleme'nin uygulanmasının gerekli kıldığı her türlü önlemi alma hakkını saklı tutar.

BÖLÜM IV (ORTAK GÜMRÜK TARİFESİ VE TERCİHLİ TARİFE POLİTİKALARI)
Madde 13

1.Bu Kararın yürürlüğe girdiği tarihte, Türkiye, Topluluk üyesi olmayan ülkeler bakımından Ortak Gümrük Tarifesi'ne uyum sağlar.

2.Türkiye, gereken her durumda gümrük tarifelerini Ortak Gümrük Tarifesindeki değişiklikleri yansıtacak biçimde uyarlar.

3.Gümrük İşbirliği Komitesi, 1. ve 2. fıkraların uygulanması için hangi önlemlerin uygun olacağını belirler.

Madde 14

1.Ortak Gümrük Tarifesinin değiştirilmesi, gümrük vergilerinin askıya alınması veya yeniden konulmasına ilişkin olarak Topluluk tarafından alınan kararlar ile tarife kotaları ve tarife tavanlarına ilişkin kararlar, Türkiye'nin Türk gümrük tarifelerini Ortak Gümrük Tarifesi'ne eş zamanlı olarak uyarlamasını sağlamak için yeterli bir süre önce Türkiye'ye bildirilir. Bu amaçla Gümrük Birliği Ortak Komitesi'nde ön danışmalarda bulunulur.

2.Türk Gümrük Tarifesinin Ortak Gümrük Tarifesine eşzamanlı olarak uyarlanamayacağı durumlarda, Gümrük Birliği Ortak Komitesi bunun gerçekleştirilmesi için belli bir süre vermeyi kararlaştırabilir. Gümrük Birliği Ortak Komitesi, hiçbir durumda Türkiye'ye herhangi bir ürün için Ortak Gümrük Tarifesinden daha düşük bir gümrük tarifesi uygulama yetkisi veremez.

3.Türkiye'nin gümrük vergilerini 1. fıkrada öngörülenden farklı biçimde geçici olarak askıya almayı veya yeniden uygulamaya koymayı istemesi halinde, Türkiye Topluluğa derhal bilgi verir. Bu kararlarla ilgili danışmalar Gümrük Birliği Ortak Komitesinde yapılır.

Madde 15

Madde 13 hükümlerine bir istisna olarak ve Katma Protokol'ün 19. Maddesi uyarınca, Türkiye, Ortaklık Konseyi'nin üzerinde anlaşmaya vardığı ürünlerde üçüncü ülkelere karşı Ortak Gümrük Tarifesi oranlarından daha yüksek olan gümrük tarifelerini 1 Ocak 2001 tarihine kadar muhafaza edebilir.

Madde 16

1.Türkiye, ticaret politikasını Topluluğun Ticaret Politikasına uyumlu hale getirmek amacıyla bu Kararın yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıl içinde Topluluğun tercihli gümrük rejimine aşamalı olarak uyum sağlar. Bu uyum, hem otonom rejimleri hem de üçüncü ülkelerle tercihli anlaşmaları kapsar. Bu amaçla, Türkiye gerekli önlemleri alır ve ilgili ülkelerle karşılıklı yarar temeline dayanan anlaşmaları müzakere eder. Ortaklık Konseyi, kaydedilen gelişmeleri düzenli aralıklarla inceler.

2.Birinci fıkrada anılan durumların her birinde bu tarife tercihlerinin tanınması, Topluluğun söz konusu tercihlerin tanınmasını düzenleyen menşe hükümleriyle aynı hükümlere uyulması şartına bağlıdır.

3.

a.1. fıkrada sözü edilen süre içinde Türkiye'nin Topluluk'tan farklı bir tarife politikası uygulaması durumunda, üçüncü ülkelerden Topluluğa menşe veya ihracatçı ülkeler bakımından tercihli olarak ithal edilen ve serbest dolaşıma giren ürünler Türkiye'ye ithal edilirken, aşağıdaki hallerde telafi edici vergiye tabi tutulur:

Türkiye'nin aynı tercihli tarifeyi tanımadığı ülkelere ithal edilmişlerse; ve

bu ülkelere ithal edilmiş oldukları saptanabiliyorsa; ve

Türkiye'de ödenecek vergi Toplulukta uygulanan vergiden en az yüzde 5 puan daha fazlaysa; ve

bu mallarla ilgili önemli bir trafik sapması gözlenmişse.

b.Gümrük Birliği Ortak Komitesi, telafi edici vergi uygulanacak ürünleri ve telafi edici verginin miktarını gösteren bir liste hazırlar.

BÖLÜM V (AVRUPA TOPLULUĞU'NU KURAN ANTLAŞMANIN II SAYILI EKİNDE YER ALMAYAN İŞLENMİŞ TARIM ÜRÜNLERİ)

Madde 17

Bu bölümün hükümleri Ek 1'de yer alan ürünlere uygulanır.

Madde 18

Madde 13 hükümleri saklı kalmak üzere, Türkiye, Ek 1'de yer alan ürünlerin üçüncü ülkelere ithalinde tarım payı uygulayabilir. Bu tarım payı 19. madde hükümlerine göre tespit edilir.

Madde 19

1.Türkiye'ye ithal edilen bir ürüne uygulanacak tarım payını bulmak için söz konusu ürünün imalinde kullanılan kabul edilen temel tarım ürünlerinin miktarları bu temel tarım ürünlerinin her birine tekabül eden ve 3. fıkrada tanımlanan temel meblağ ile çarpılır ve bu çarpımlar toplanır.

2.

a.Bu kapsamdaki temel tarım ürünlerinin listesi 2 sayılı Ekte verilmiştir.

b.Temel tarım ürünlerinin hesaba katılacak miktarları 3 sayılı Ekte gösterilmiştir.

c.3 ve 4 sayılı Ekte anılan nomenklatür kodlarında sınıflandırılan ürünler bakımından hesaba katılacak tarım payı meblağları 4 sayılı Ekte gösterilmiştir.

3.Her temel tarım ürününe tekabül eden temel meblağ, tercihli rejime tabi olmayan üçüncü ülke menşeli tarım ürününün tarım ürünleriyle ilgili referans döneminde Türkiye'ye ithalinde uygulanan vergi miktarıdır. Bu temel meblağlar 5 sayılı Ekte gösterilmiştir.

Madde 20

1.Türkiye ve Topluluk, 4. madde hükümleriyle bağlı kalmaksızın, aralarındaki ticarete aşağıdaki hükümlere göre tespit edilen tarım payını uygulayabilirler.

2.Bu tarım payları, ilgili durumlarda 22. madde uyarınca indirim tabi tutulduktan sonra sadece I sayılı Ekte yer alan ürünlere uygulanır.

3.Topluluk üçüncü ülkelere uygulanan tarım payına tekabül eden spesifik vergilerin aynısını Türkiye'ye uygular.

4.Türkiye Topluluk'tan yaptığı ithalata, 19. maddeye göre alınan tarım payını uygular.

Madde 21

Bu Kararda belirlenen yöntemlerle bağlı kalmaksızın, 6 sayılı Ek/Tablo 1 ve 6 sayılı Ek/Tablo 2'de yer alan ürünlere Türkiye'de uygulanacak ithalat resimlerini ilk Tablo için üç aşamada 3 yıl içinde, ikinci Tablo için ise 1 yıl içinde indirildiği bir istisna rejimi; öngörülmektedir. Bu ithalat resimlerinin düzeyleri, 6 sayılı Ek/Tablo I ve 6 sayılı Ek/Tablo 2'de gösterilmiştir.

İlgili sürelerin sonunda bu Bölümün hükümleri eksiksiz uygulanır.

Madde 22

1.Topluluk ile Türkiye arasındaki ticarete temel bir tarım ürününe uygulanan verginin indirilmesi halinde, Türkiye'ye yapılan ithalat için 20. maddenin 4. fıkrasına veya Topluluğa yapılan ithalat için 20. maddenin 3. fıkrasına göre tespit edilen tarım payı orantılı olarak indirilir.

2.Birinci fıkrada sözü edilen indirimlerin belli bir kota dahilinde gerçekleştirilmesi durumunda, Ortaklık Konseyi indirimli tarım payının uygulanacağı ürünleri ve miktarları gösteren bir liste hazırlar.

3.Birinci ve ikinci fıkranın hükümleri 21. maddede sözü edilen ithalat resimlerine de uygulanır

Madde 23

İstisna rejimi kapsamına giren ürünlerden birinin veya birkaçının ithali Türkiye'de, işlenmiş tarım ürünleri itibariyle Gümrük Birliğinin amaçlarını tehlikeye sokabilecek ciddi sorunlar yaratır veya yaratma tehlikesi taşırsa, kabul edilebilir bir çözüm bulmak amacıyla Gümrük Birliği Ortak Komitesi bünyesinde danışmalar gerçekleştirilir.

Böyle bir çözümün bulunamaması halinde, 63. madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla Gümrük Birliği Ortak Komitesi, Gümrük Birliğinin iyi işleyişinin sürdürülmesi için uygun yöntemler tavsiye edebilir.

KISIM II (TARIM ÜRÜNLERİ)

Madde 24

1.Ortaklık Konseyi, Katma Protokol'ün 32. ila 35. maddelerinde öngörüldüğü üzere, Tarafların aralarında tarım ürünlerinin serbest dolaşımının sağlanması konusundaki ortak hedeflerini yeniden teyid eder.

2.Ortaklık Konseyi, bu ürünlerde serbest dolaşıma erişmek için gerekli koşulların oluşturulması bakımından ek bir süreye ihtiyaç duyulduğunu kaydeder.

Madde 25

1.Türkiye, tarım ürünlerinin serbest dolaşımını sağlamak için gereken ortak tarım politikası önlemlerini kabul edecek şekilde politikasını uyarlar. Türkiye, bu hususta alınan kararları Topluluğa bildirir.

2.Topluluk, tarım politikasını geliştirirken Türk tarımının çıkarlarını mümkün olduğunca dikkate alır ve Komisyon'un ilgili önerileri ile bu önerilere dayanılarak alınan kararları Türkiye'ye bildirir.

3.İkinci fıkrada sözü edilen öneriler ve kararlar ile Türkiye'nin I. fıkra uyarınca tarım alanında uygulamayı amaçladığı öneriler konusunda Ortaklık Konseyi bünyesinde danışmalar gerçekleştirilebilir.

Madde 26

Topluluk ve Türkiye, tarım ürünleri ticaretinde birbirlerine tanıdıkları tercihli rejimleri, aşamalı olarak ve karşılıklı yarar sağlayacak biçimde geliştirirler. Ortaklık Konseyi, bu tercihli rejimlerde yapılan iyileştirmeleri düzenli olarak inceler.

Madde 27

Ortaklık Konseyi, Türkiye'nin 25. maddenin I. fıkrasında anılan ortak tarım politikası önlemlerini aldığı tespit ettikten sonra, Topluluk ile Türkiye arasında tarım ürünlerinin serbest dolaşımının sağlanması için gerekli hükümleri kabul eder.

KISIM III (GÜMRÜK HÜKÜMLERİ)

Madde 28

1.Bu Kararın yürürlüğe girdiği tarihte, Türkiye, Topluluk Gümrük Kodu'nu ihdas eden 12 Ekim 1992 tarih ve (EEC) 2913/92 sayılı Konsey Yönetmeliği ile onun uygulama hükümlerini belirleyen 2 Temmuz 1993 tarih ve (EEC) 2454/93 sayılı Komisyon Yönetmeliğini (16) temel alan aşağıdaki konulara ait hükümleri kabul eder.

a.malların menşei;

b.malların gümrük değeri;

c.malların Gümrük Birliği bölgesine girişi;

d.gümrük beyannamesi;

e.serbest dolaşıma giriş;

f.ekonomik etkisi olan gümrük işlemleri ve erteleme rejimleri;

g.malların dolaşımı;

h.gümrük borcu;

i.itiraz hakkı.

2.Türkiye aşağıdaki mevzuata dayanan hükümleri bu Kararın yürürlüğe girdiği tarihte uygulamaya koymak için gerekli önlemleri alır:

a.taklit malların serbest dolaşıma sokulmasını yasaklayan önlemler getiren 1 Aralık 1986 tarih ve (EEC) 3842/86 sayılı Konsey Yönetmeliği (17) ile onun uygulama hükümlerini belirleyen 14 Ekim 1987 tarih ve (EEC) 3077/87 sayılı Komisyon Yönetmeliği (18)

b.Topluluğun gümrük vergisi istisnaları sistemini düzenleyen 28 Mart 1983 tarih ve (EEC) 918/83 sayılı Konsey Yönetmeliği (19) ile onun uygulama hükümlerini belirleyen 29 Temmuz 1983 tarih ve (EEC) 2287/83, (EEC) 2288/83, (EEC) 2289/83 ve (EEC) 2290/83 sayılı Komisyon Yönetmelikleri ;(20)

c.Ortak Gümrük Tarifesinin 51. Faslında ve 53. ila 62. Fasıllarında yer alan ve Topluluğa ithal edilen bazı tekstil ürünleri için menşe kanıtlarına ve bu kanıtların kabulüne ilişkin (EEC) 616/78 sayılı Konsey Yönetmeliği. (21)

3.Gümrük İşbirliği Komitesi, 1. ve 2. fıkraların uygulanması için uygun önlemleri belirler.

Madde 29

Tarafların idari yetkilileri arasında gümrük konularında yardımlaşma Ek 7 hükümlerine göre gerçekleştirilecek olup Topluluk açısından bu yardımlaşma Topluluk yetki alanına giren konuları kapsar.

Madde 30

Gümrük İşbirliği Komitesi, bu Kararın yürürlüğe girmesinden önce, borçların tahsili alanında işbirliği konusunda yardımlaşmaya ilişkin hükümleri belirler.

KISIM IV (YASALARIN YAKINLAŞTIRILMASI)

BÖLÜM I (FİKRİ, SINAİ VE TİCARİ MÜLKİYETİN KORUNMASI)

Madde 31

1.Taraflar fikri, sınai ve ticari mülkiyet haklarının yeterli ve etkili biçimde korunması ve uygulanmasını sağlamaya verdikleri önemi teyid ederler.

2.Taraflar, ancak fikri mülkiyet haklarına Gümrük Birliği'ni oluşturan iki tarafta da eş düzeyde etkili koruma sağlanması halinde Gümrük Birliği'nin gereğince işleyebileceğini kabul ederler. Dolayısıyla 8. Ekte öngörülen yükümlülükleri yerine getirmeyi taahhüt ederler.

BÖLÜM II (REKABET)

A. Gümrük Birliğinin Rekabet Kuralları

Madde 32

1.Rekabetin engellenmesi, kısıtlanması veya bozulması amacını güden veya sonucunu veren tüm girişimler arası anlaşmalar, girişim birliklerinin aldığı kararlar ve anlaşmalı uygulamalar, özellikle:

a.alış veya satış fiyatlarını veya herhangi bir başka ticaret koşulunu dolaysız veya dolaylı olarak belirledikleri;

b.üretimi, pazarları, teknik ilerlemeyi ve yatırımları sınırladıkları veya denetim altına aldıkları;

c.pazarları veya arz kaynaklarını paylaşmaya yönelik oldukları;

d.ticarette diğer taraflarla yapılan eşdeğer işlemlere farklı koşullar uygulayarak bunların rekabet gücünü azalttıkları;

e.sözleşmelerin akdini, mahiyeti bakımından veya ticari teamüle göre sözleşmenin konusuyla ilgili olmayan ek yükümlülüklerin karşı tarafça kabul edilmesi şartına bağladıkları takdirde Gümrük Birliği'nin iyi işleyişiyle bağdaşmaz sayılarak Topluluk ile Türkiye arasındaki ticareti etkileme olasılığı taşıdıkları ölçüde yasaklanır.

2.Bu madde ile yasaklanan tüm anlaşmalar ve kararlar otomatik olarak geçersizdir.

3.Bununla birlikte:

girişimler arasında yapılan herhangi bir anlaşma veya anlaşmalar kategorisi girişim birliklerinin aldığı herhangi bir karar veya kararlar kategorisi herhangi bir anlaşmalı uygulama veya anlaşmalı uygulamalar kategorisi malların üretim veya dağıtımının geliştirilmesine ya da teknik veya ekonomik ilerlemeye yönelik olduğu ve ortaya çıkan yararın adil bir bölümünü tüketicilere de sunduğu ve:

a.girişimlere bu amaçlara erişmek için kaçınılmaz olanların dışında kısıtlamalar getirmediği;

b.girişimlere söz konusu ürünlerin esaslı bir bölümünün ticaretindeki rekabeti ortadan kaldırma olanağı sağlamadığı takdirde I. fıkranın hükümlerinin uygulanmayacağı ilan edilebilir.

Madde 33

1.Bir veya birkaç girişimin Topluluk ve/veya Türkiye topraklarının tümünde veya esaslı bir bölümünde sahip olduğu hakim konumu suistimal etmesi, Topluluk ile Türkiye arasındaki ticareti olumsuz etkilediği ölçüde Gümrük Birliğinin iyi işleyişiyle barışmaz sayılarak yasaklanmıştır.

2.Bu suistimal özellikle şu unsurlara dayanabilir:

a.haksız alış veya satış fiyatlarının ya da başkaca haksız ticari koşulların dolaysız veya dolaylı olarak dayatılması;

b.üretimin, pazarların veya teknik gelişmenin tüketicilerin zararına sınırlanması;

c.ticarette diğer taraflarla yapılan eşdeğer işlemlere farklı koşullar uygulanarak bunların rekabet gücünün azaltılması;

d.sözleşmelerin akdinin, mahiyeti bakımından veya ticari teamüle göre sözleşmenin konusuyla ilgili olmayan ek yükümlülüklerin karşı tarafça kabul edilmesi şartına bağlanması.

Madde 34

1.Topluluk Üyesi Devletler'in veya Türkiye'nin herhangi bir biçimde Devlet kaynaklarını kullanarak sağladıkları ve belli girişimlerin kayırılması veya belli ürünlerin üretiminin özendirilmesi suretiyle rekabeti aksatan veya aksatma tehlikesi taşıyan her türlü yardım, Topluluk ile Türkiye arasındaki ticareti etkilediği ölçüde Gümrük Birliğinin iyi işleyişiyle barışmaz.

2.Aşağıdakiler Gümrük Birliğinin işleyişiyle barışır:

a.ürünlerin menşei bakımından ayırım gözetilmemek koşuluyla bireysel tüketicilere sağlanan sosyal nitelikte yardımlar;

b.doğal afetlerin veya olağandışı olayların neden olduğu zararın giderme amacını güden yardımlar;

c.Almanya Federal Cumhuriyeti'nin, Almanya'nın bölünmüşlüğünden etkilenen bazı bölgelerinin ekonomisine yönelik olarak verilen ve bölünmüşlüğü'nün neden olduğu ekonomik sakıncaların giderilmesi için gerekli olan yardımlar;

d.Topluluk ile Türkiye arasındaki ticaret koşullarını ortak çıkarıya ters düşecek ölçüde olumsuz etkilememek kaydıyla, bu Karar'ın yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıl süreyle Türkiye'nin görece az gelişmiş bölgelerinin ekonomik gelişmesini desteklemek üzere verilen yardımlar.

3.Aşağıdakiler Gümrük Birliği'nin işleyişiyle barışır sayılabilir:

a.Katma Protokol'ün 43. maddesinin 2. fıkrasına uygun olarak, yaşam standartlarının son derece düşük olduğu veya işsizliğin ciddi boyutlara vardığı yörelerdeki ekonomik gelişmeyi desteklemek amacıyla verilen yardımlar;

b.Avrupa'nın ortak çıkarlarına hizmet eden önemli bir projenin gerçekleşmesini desteklemeye veya Topluluğa Üye Devletler'den birinin ya da Türkiye'nin ekonomisinde ortaya çıkan ciddi sorunları gidermeye yönelik yardımlar;

c.bu Kararın yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıl süreyle, Katma Protokol'ün 43. Maddesinin 2. fıkrasına uygun olarak Gümrük Birliği'nin kurulmasının gerekli kıldığı yapısal uyumu sağlamaya yönelik yardımlar. Söz konusu sürenin sonunda Ortaklık Konseyi bu hükmün uygulanmasını gözden geçirir.

d.Topluluk ile Türkiye arasındaki ticaret koşullarını ortak çıkara ters düşecek ölçüde olumsuz etkilememek kaydıyla, belli ekonomik faaliyetlerin veya belli yörelerin ekonomisinin gelişmesini kolaylaştırmaya yönelik yardımlar;

e.Topluluk ile Türkiye arasındaki ticaret koşullarını ortak çıkara ters düşecek ölçüde olumsuz etkilememek kaydıyla, kültür değerlerinin ve mirasının korunmasına yönelik yardımlar;

f.Ortaklık Konseyi'nin saptayabileceği diğer yardım kategorileri.

Madde 35

32., 33. ve 34. Maddelerin hükümlerine aykırı olan uygulamalar, Avrupa Topluluğu'nu kuran Antlaşmanın 85., 86. ve 92. Maddeleri'nde ve Topluluğun ikincil mevzuatında yer alan kuralların uygulanmasından kaynaklanan ölçütler temelinde değerlendirilir.

Madde 36

Taraflar, mesleki ve ticari gizlilik gereklerinin getirdiği kısıtları dikkate alarak bilgi alışverişinde bulunurlar.

Madde 37

1.Ortaklık Konseyi, Gümrük Birliğinin yürürlüğe girmesinden itibaren iki yıl için de, 32., 33. ve 34. maddelerin hükümleri ile 35. maddenin ilgili kısımlarının hükümlerinin uygulanması için gerekli kuralları içeren bir karar alır. Bu kurallar Topluluğun mevcut kurallarına dayanacak ve başka şeylerin yanı sıra rekabetle ilgili her merciin rolünü belirler.

2.Bu kurallar kabul edilinceye kadar:

a.Topluluk'taki ve Türkiye'deki merciler, anlaşmaların, kararların ve anlaşmalı uygulamaların kabul edilebilir olup olmadığı ve hakim konumun suistimali hususlarını 32. ve 33. maddeler uyarınca karara bağlarlar.

b.34. maddenin uygulama kuralları olarak GATT Sübvansiyonlar Kodu hükümleri uygulanır.

Madde 38

1.Topluluk veya Türkiye belli bir uygulamayı 32., 33. ve 34. maddelere aykırı bulduğu ve: söz konusu uygulama 37. maddede sözü edilen uygulama kurallarında yeterince ele alınmamış olduğu veya söz konusu kuralların mevcut olmaması durumunda, söz konusu uygulama diğer Tarafın çıkarlarını ciddi biçimde zedelediği veya zedeleme tehlikesi taşıdığı ya da dahili sanayiine zarar verdiği veya zarar verme tehlikesi taşıdığı takdirde Gümrük Birliği Ortak Komitesi bünyesinde gerçekleştirilecek danışmaları takiben veya bu danışmalar için talepte bulunmasından 45 işgünü sonra uygun önlemleri alabilir. Gümrük Birliği'nin işleyişini en az aksatacak önlemlere öncelik verilir.

2.Madde 34'e aykırı uygulamalar sözkonusu olduğunda, yukarıda sözü edilen önlemler Tarifeler ve Ticaret Hakkında Genel Anlaşma kapsamına giren durumlarda sadece Tarifeler ve Ticaret Hakkında Genel Anlaşma'nın veya onun gözetimi altında oluşturulmuş ve Taraflar arasında geçerli olan herhangi bir başka hukuki belgede belirlenen usul ve koşullar çerçevesinde uygulamaya konabilir.

B. Mevzuatın yakınlaştırılması

Madde 39

1.Türkiye, Gümrük Birliği ile amaçlanan ekonomik bütünleşmeyi gerçekleştirmek amacıyla, rekabet kurallarıyla ilgili mevzuatının Avrupa Topluluğu mevzuatıyla bağdaştırılmasını ve etkili biçimde uygulanmasını sağlar.

2.Türkiye, 1. fıkradaki yükümlülükleri yerine getirmek için:

a.Gümrük Birliğinin yürürlüğe girmesinden önce, girişimlerin AT Antlaşmasının 85. ve 86. maddelerinde sözü edilen koşullardaki uygulamalarını yasaklayan bir yasayı kabul eder. Ayrıca, Gümrük Birliğinin yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içinde, Toplulukta yürürlükte bulunan tüm blok muafiyet yönetmeliklerinde ve AT mercilerinin geliştirdiği iç ithatta yer alan ilkelerin Türkiye'de uygulanmasını sağlar. Topluluk, Gümrük Birliğinin yürürlüğe girmesinden sonra mümkün olan en kısa sürede, AT'nin blok muafiyet yönetmeliklerini kabul etmesi, yürürlükten kaldırması veya değiştirmesi ile ilgili usulleri Türkiye'ye bildirir. Türkiye, yasalarında yapılması gerekebilecek uyarlamaları bu bilgilerin verilmesini izleyen bir yıl içinde gerçekleştirir;

b.Gümrük Birliğinin yürürlüğe girmesinden önce, bu kuralları ve ilkeleri etkili biçimde uygulayacak bir rekabet merci oluşturur;

c.Bu Kararın yürürlüğe girmesinden önce, tekstil ve giyim sektörüne verilen tüm yardımları AT Antlaşmasının 92. ve 93. maddelerine tabi olan Topluluk çerçeve kararlarına ve esaslarına uygun hale getirir. Türkiye, bu sektöre yönelik olan ve söz konusu çerçeve kararları ve esaslar doğrultusunda uyarlanan tüm yardım programlarını Topluluğa bildirir. Topluluk, Gümrük Birliğinin yürürlüğe girmesinden itibaren bu çerçeve kararlarının ve esaslarının kabulü, yürürlükten kaldırılması veya değiştirilmesiyle ilgili usulleri en kısa zamanda Türkiye'ye bildirir. Türkiye, bu bilgilerin verilmesini izleyen bir yıl içinde mevzuatını uyarlar;

d.Bu Karar'ın yürürlüğe girmesinden itibaren iki yıl içinde, tekstil ve giyim sektörüne verilenler dışında kalan tüm yardım programlarını, AT Antlaşmasının 92. ve 93.

maddelerinde öngörülen Topluluk çerçeve kararlarına ve esaslarına uygun hale getirir. Topluluk bu çerçeve kararların ve esasların Topluluk tarafından kabulü, yürürlükten kaldırılması veya değiştirilmesi ile ilgili her türlü usulü Türkiye'ye en kısa zamanda bildirir. Türkiye, bu bilgilerin verilmesini izleyen bir yıl içinde mevzuatını uyarlar;

e.Türkiye'de yürürlükte bulunan ve (d) bendine göre uyarlamaya tabi tutulan tüm yardım programlarını Gümrük Birliği'nin yürürlüğe girmesini izleyen iki yıl içinde Topluluğa bildirir. Yeni bir programın kabul edilecek olması halinde, Türkiye, bu programın içeriğini Topluluğa en kısa zamanda bildirir;

f.Bir girişime veya girişimler grubuna verilecek olan ve bir Üye Devlet tarafından sağlanmış olması halinde Topluluk çerçeve kararları ve esasları uyarınca Topluluğa bildirilme zorunluluğu bulunan herhangi bir münferit yardım ile Topluluk çerçeve kararlarının ve esaslarının dışında kalmakla birlikte miktarı 12 milyon ECU'yü aşan ve bir Üye Devlet tarafından sağlanmış olması halinde AT mevzuatına göre bildirilmesi zorunlu bulunan münferit yardımları Topluluğa önceden bildirir. Üye Devletler'ce sağlanan ve AT Antlaşması'nın 93. maddesi uyarınca Komisyon'un analizine tabi olan münferit yardımlar konusunda Türkiye'ye Üye Devletler'le aynı esasa göre bilgi verilir.

2.Topluluk ve Türkiye, girişimlerin kısıtlayıcı faaliyetleriyle ilgili yasalarındaki bütün değişiklikleri birbirlerine bildirirler. Taraflar bu yasaların uygulandığı durumları da birbirlerine bildirirler.

3.Bu maddenin 2. fıkrasının (c), (e) ve (f) bentleri uyarınca verilen bilgilerle ilgili olarak, Topluluk, Türkiye tarafından verilen ve bir Üye Devlet tarafından verilmesi halinde AT hukukuna aykırı sayılacak olan yardımlara itirazda bulunma hakkına sahiptir. Türkiye'nin Topluluğun öne sürdüğü görüşe katılmaması ve konunun 30 gün içinde çözüme kavuşturulmaması durumunda gerek Topluluk gerek Türkiye konuyu hakeme götürme hakkına sahiptir.

4.Türkiye bir Üye Devlet tarafından yapılan yardımın AT mevzuatına aykırı olduğu görüşünde olduğu takdirde bu yardıma itiraz etme ve Ortaklık Konseyi'ni toplantıya çağırma hakkına sahiptir. Ortaklık Konseyi konuyu üç ay içinde çözüme kavuşturamazsa konuyu Avrupa Toplulukları Adalet Divanına götürmeye karar verebilir.

Madde 40

1.Topluluk, AT Anlaşmasının 85., 86. ve 92. maddeleri çerçevesinde alınacak ve Türkiye'nin çıkarlarını etkileyebilecek herhangi bir kararı en kısa zamanda Türkiye'ye bildirir.

2.Türkiye Topluluk tarafından AT Anlaşmasının 85., 86. ve 92. Maddelerine göre karara bağlanan herhangi bir belirli dosyayla ilgili olarak bilgi talep etme hakkına sahiptir.

Madde 41

Kamu girişimlerine ve özel veya inhisari haklardan yararlanan girişimlere ilişkin olarak Türkiye, gerek Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu kuran Antlaşma'nın, özellikle de 90. maddesinin ilkeleri ile ikincil mevzuat ve bu temel üzerinde geliştirilen içtihatla yer alan ilkelere Gümrük Birliği'nin yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içinde uyulmasını sağlar.

Madde 42

Türkiye, ticari nitelikteki Devlet tekellerini Ortaklık Konseyi'nin saptadığı koşullara ve takvime uygun biçimde aşamalı olarak uyarlayarak bu Karar'ın yürürlüğe girdiği tarihi izleyen ikinci yılın sonundan itibaren malların temini ve pazarlanması bakımından Üye Devletler uyrukları ile Türkiye uyrukları arasında hiçbir ayırım gözetilmemesini sağlar.

Madde 43

1.Topluluk veya Türkiye, diğer Tarafın topraklarında sürdürülen rekabete aykırı faaliyetlerin kendi çıkarlarını veya girişimlerinin çıkarlarını olumsuz yönde etkilediği kanıdaysa birinci Taraf diğer Tarafa durumu bildirerek diğer Tarafın rekabetle ilgili merciin uygun yasal işlemleri yapmasını isteyebilir. Bildirimde rekabete aykırı faaliyetlerin niteliği ve bildirimde bulunan Tarafın çıkarları üzerindeki etkisi mümkün olan en somut biçimde ifade edilir ve bildirimde bulunan Tarafın elinden geldiğince ek bilgi sağlamaya ve işbirliğine girmeye hazır olduğu belirtilir.

2.Birinci fıkrada belirtilen bildirim almasından ve Taraflar arasında duruma uygun ve yararlı temaslarda bulunulmasından sonra, bildirim alan Tarafın rekabetle ilgili merci bildirimde sözü edilen rekabete aykırı faaliyetlere karşı yasal işlem yapılıp yapılmayacağı hususunu inceler. Bildirimi alan Taraf kararını bildirimde bulunan Tarafa bildirir. Yasal işlem yapılması durumunda, bildirim alan Taraf bildirimde bulunan Tarafa bu işlemlerin sonuçlarını bildirir ve bu arada kaydedilen önemli gelişmeler hakkında mümkün olduğu ölçüde bilgi verir.

3.Bu maddenin hiçbir hükmü bildirimde bulunulan Tarafın rekabet yasaları ve yasa uygulama politikaları çerçevesinde bildirilen rekabete aykırı faaliyetlere karşı yasal işlem başlatıp başlatmama konusunda sahip olduğu takdir hakkını sınırlamaz ve başvuruda bulunan Tarafı söz konusu rekabete aykırı faaliyetlere karşı yasal işlem başlatmaktan alıkoymaz.

BÖLÜM III (TİCARİ KORUNMA ARAÇLARI)

Madde 44

1.Ortaklık Konseyi, Taraflardan herhangi birinin talebi üzerine, Tarafların birbirleri arasındaki ticari ilişkilerinde korunma önlemleri dışında kalan tüm ticari korunma tasarruflarını inceler. Bu inceleme sırasında Ortaklık Konseyi, Türkiye'nin iç pazarla ilgili rekabet, devlet yardımlarının denetimi ve diğer konulardaki Topluluk müktesebatını yürürlüğe koyup etkili biçimde uygulanmasını sağlayarak haksız rekabete karşı iç pazardakine denk bir koruma sağlaması koşuluyla bu tasarrufların askıya alınmasına karar verebilir.

2.Anti-damping önlemlerin uygulanması konusunda Katma Protokolün 47. Maddesi ile getirilen usuller yürürlükte kalır.

Madde 45

V. Kısımın II. Bölümü hükümlerine bir istisna olarak, söz konusu bölümde anılan danışma ve karar alma usulleri, Taraflardan herhangi birinin aldığı ticari korunma önlemlerine uygulanmaz.

Ticaret politikası önlemlerinin üçüncü ülkelere uygulanması konusunda, Taraflar, her iki Tarafın koşulları ve uluslararası yükümlülükleri olanak tanıdığıında, bilgi alışverişinde bulunmak ve birbirlerine danışmak suretiyle önlemlerini koordine etmeye çaba gösterirler.

Madde 46

Bu Kararın I. Kısım ile getirilen ürünlerin serbest dolaşımı ilkesine istisna olarak Taraflardan birinin 44. maddede sözü edilen ticaret politikası tasarrufları kapsamında diğer Taraf veya üçüncü ülkelerle olan ilişkilerinde anti-damping önlemler veya başka önlemler almış veya almakta olması halinde, birinci Taraf, diğer Tarafın topraklarından ithal edilen söz konusu ürünleri bu önlemlere tabi tutabilir. Bu durumlarda birinci Taraf, Gümrük Birliği Ortak Komitesi'ne gerekli bilgileri verir.

Madde 47

Önceki maddelerde öngörülen ticaret politikası önlemlerine tabi tutulan ürünlerin ithaliyle ilgili işlemlerin tamamlanması sırasında ithalatçı Devlet'in mercileri ithalatçıdan gümrük beyannamesinde söz konusu ürünlerin menşeiini göstermesini ister.

Ciddi ve sağlam gerekçelere dayanan kuşkuvar nedenlerle kesinlikle gerekli görülmesi halinde, söz konusu ürünün gerçek menşeiini saptamak için destekleyici ek kanıtlar istenebilir.

BÖLÜM IV (KAMU ALIMLARI)

Madde 48

Bu Kararın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren mümkün olan en kısa süre içinde, Ortaklık Konseyi Tarafların kamu alımları piyasalarını birbirlerine açmalarına yönelik görüşmelerin başlatılması için bir tarih belirler.

Ortaklık Konseyi bu alandaki gelişmeleri her yıl gözden geçirir.

BÖLÜM V (DOLAYSIZ VERGİLER)

Madde 49

Bu Kararın hiçbir hükmü:

İki Taraftan birinin bağlı bulunduğu herhangi bir uluslararası anlaşma veya düzenlemeyle vergi alanında verdiği avantajları diğer tarafa teşmil etmez;

İki Taraftan birinin vergiden kaçınılmasını veya vergi kaçakçılığını önlemeyi amaçlayan herhangi bir önlemini almasını veya uygulamasını engellemez;

İki Taraftan birinin, yerleşik oldukları yer itibariyle aynı konumda olmayan vergi mükelleflerine kendi vergi mevzuatında yer alan hükümlerini uygulama hakkını engellemez.

DOLAYLI VERGİLER

Madde 50

1.Taraflardan hiçbiri diğer Tarafın ürünlerine benzer ulusal ürünlere dolaylı veya dolaysız şekilde uyguladığından daha yüksek dolaylı veya dolaysız bir iç vergi uygulayamaz.

2.Taraflardan hiçbiri, diğer Tarafın ürünlerine, başka ürünlere dolaylı koruma sağlayacak nitelikte iç vergi uygulayamaz.

3.Taraflar'dan herhangi birine ihraç edilen ürünler, bu ürünler üzerinden dolaylı veya dolaysız olarak alınan iç vergileri aşan miktarda dolaylı iç vergi iadesinden yararlandırılmaz.

4.Taraflar bu Kararın yürürlüğe girdiği tarihte yukarıdaki kurallara aykırı tüm hükümleri yürürlükten kaldırırlar.

Madde 51

Ortaklık Konseyi, Taraflara, bu Kararın kapsamına girmeyen ancak Ortaklığı doğrudan etkileyen alanlarda veya bu Kararın kapsamında olmakla birlikte Karar çerçevesinde özel düzenlemeye bağlanmamış alanlarda, mevzuat, yönetmelik veya idari düzenlemelerini birbirine yaklaştırmak üzere önlem almaları yolunda tavsiyede bulunabilir.

KISIM V (KURUMSAL HÜKÜMLER)

BÖLÜM I (AT-TÜRKİYE GÜMRÜK BİRLİĞİ ORTAK KOMİTESİ)

Madde 52

1.Ortaklık Anlaşmasının 24. Maddesi uyarınca, bu Karar'la AT-Türkiye Gümrük Birliği Ortak Komitesi kurulmuştur. Bilgi ve görüş alışverişinin gerçekleştirileceği Komite Ortaklık Konseyine tavsiyelerde bulunur ve Gümrük Birliğinin iyi işleyişini sağlamak için görüş bildirir.

2.Taraflar, bu Kararın uygulanmasında iki Taraftan birisi açısından güçlüklerle neden olan hususlar üzerinde Komite bünyesinde danışmalarda bulunurlar.

3.Gümrük Birliği Ortak Komitesi kendi iç tüzüğünü hazırlar.

Madde 53

1.Gümrük Birliği Ortak Komitesi Tarafların temsilcilerinden oluşur.

2.Gümrük Birliği Ortak Komitesinin Başkanlığı altı aylık dönemler için Topluluk adına Avrupa Komisyonu temsilcisi ile Türkiye temsilcisi tarafından sırayla üstlenilir.

3.Gümrük Birliği Ortak Komitesi, görevlerini yerine getirmek amacıyla, genel bir kural olarak ayda en az bir kez toplanır. Komite ayrıca Başkanının çağrısı üzerine veya Taraflardan birinin iç tüzüğe uygun olarak yaptığı talep üzerine toplanabilir.

4.Gümrük Birliği Ortak Komitesi, görevlerini yerine getirmesine yardımcı olmak üzere gerekli göreceği şekilde alt-komiteler veya çalışma grupları oluşturabilir. Gümrük Birliği Ortak Komitesi, bu alt-komitelerin veya çalışma gruplarının bileşimini ve çalışma esaslarını kendi iç tüzüğünde belirler. Bunların görevleri, incelenecek konuya göre Gümrük Birliği Ortak Komitesince belirlenir.

BÖLÜM II (DANIŞMA VE KARAR USULLERİ)

Madde 54

1.Bu Kararın I. ila IV . Kısımlarında yer alan diğer yükümlülükler saklı kalmak kaydıyla, Gümrük Birliğinin işleyişiyle doğrudan ilgili alanlardaki Türk mevzuatı Topluluk mevzuatına mümkün olduğu ölçüde uyumlu hale getirilir.

2.Gümrük Birliğinin işleyişiyle doğrudan ilgili alanlar ticaret politikası, üçüncü ülkelerle imzalanan ve sanayi ürünleri itibariyle ticari boyutu olan anlaşmalar, sanayi ürünleri ticaretindeki teknik engellerin kaldırılmasına ilişkin mevzuat, rekabet, sınai ve fikri mülkiyet hukuku ile gümrük mevzuatıdır.

Ortaklık Konseyi, Ortaklığın kaydettiği ilerlemeye göre uyumlaştırmanın gerekli olduğu alanların kapsamını genişletme kararı alabilir.

3.55. ila 60. maddeler arasında belirlenen usul kuralları bu maddenin amaçları bakımından da geçerlidir.

Madde 55

1.Avrupa Toplulukları Komisyonu Gümrük Birliği'nin işleyişiyle doğrudan ilgili yeni mevzuat hazırladığı ve Topluluğa Üye Devletler'in uzmanlarına danıştığı her durumda, Türk uzmanlara da gayri resmi olarak danışır.

2.Avrupa Toplulukları Komisyonu Avrupa Birliği Konseyi'ne teklif sunarken, bu tekliflerin suretlerini Türkiye'ye iletir.

3.Avrupa Birliği Konseyinin kararından önceki dönemde iki Taraftan birinin talebi üzerine Taraflar Gümrük Birliği Ortak Komitesi bünyesinde birbirlerine danışırlar.

4.Taraflar bilgilendirme ve danışma süreci boyunca, sonunda Gümrük Birliğinin iyi işleyişi için en uygun kararın alınmasını kolaylaştırmak amacıyla iyi niyetle işbirliğine girerler.

Madde 56

1.Topluluk, 54. maddenin 2. fıkrasındaki tanıma göre Gümrük Birliğinin işleyişiyle doğrudan ilgili olan bir alanda mevzuat kabul ederken Türkiye'nin Gümrük Birliğinin iyi işleyişini sağlayacak mukabil mevzuatı kabul etmesine imkan sağlamak üzere durumu Gümrük Birliği Ortak Komitesi bünyesinde Türkiye'ye derhal bildirir.

2.Türkiye'nin mukabil mevzuatı kabulü konusunda güçlüklerin ortaya çıkması durumunda, Gümrük Birliği Ortak Komitesi, Gümrük Birliğinin iyi işleyişinin sürdürülmesi için karşılıklı kabul edilebilir bir çözüm bulmak yolunda her türlü çabayı gösterir.

Madde 57

1.Türkiye'nin bu Kararın I. ila IV. Kısımlarında yer alan yükümlülükleri saklı kalmak kaydıyla, 54. maddede tanımlanan uyumlaştırma ilkesi, Gümrük Birliği Ortak Komitesinin değiştirilen mevzuatın Gümrük Birliğinin iyi işleyişini etkilemeyeceğine veya bu Madde'nin 2. ila 4. fıkralarında sözü edilen usullerin yerine getirilmiş olduğuna karar vermesi koşuluyla, Türkiye'nin Gümrük Birliğinin işleyişiyle doğrudan ilgili konularda mevzuat değişikliği yapma hakkını etkilemez.

2.Türkiye'nin Gümrük Birliğinin işleyişi ile ilgili alanlarda yeni mevzuat kabul etmeyi tasarladığı hallerde, Türkiye kendi yasama organının alınacak kararların Gümrük Birliği'nin işleyişi üzerindeki etkilerini tam anlamıyla bilerek karar almasını sağlamak üzere önerilen mevzuata ilişkin olarak Avrupa Toplulukları Komisyonu'nun görüşünü gayri resmi olarak alır.

Taraflar, sürecin sonunda Gümrük Birliğinin iyi işleyişi için en uygun kararın çıkmasını kolaylaştırmak amacıyla iyi niyetle işbirliği yaparlar.

3.Önerilen mevzuatın taslağı yeterince ileri bir aşamaya ulaştığında, Gümrük Birliği Ortak Komitesi bünyesinde danışmalar gerçekleştirilir.

4.Türkiye, Gümrük Birliğinin işleyişi ile doğrudan ilgili bir alanda yeni mevzuat kabul ederken durumu, Gümrük Birliği Ortak Komitesi bünyesinde Topluluğa derhal bildirir.

Türkiye'nin bu mevzuatı kabulünün Gümrük Birliğinin iyi işleyişini aksatma olasılığının bulunduğu durumlarda, Gümrük Birliği Ortak Komitesi karşılıklı kabul edilebilir bir çözüm bulmaya gayret gösterir.

Madde 58

1.56. maddenin 2. fıkrası ile 57. maddenin 4. fıkrasında öngörülen usule göre yapılan danışmalar sonunda Gümrük Birliği Ortak Komitesi karşılıklı olarak kabul edilebilir bir çözüm bulamadığı ve iki Taraftan birinin, mevzuattaki farklılıkların malların serbest dolaşımını etkileyebileceği, ticaretin yönünün değişmesine neden olabileceği veya kendi topraklarında ekonomik sorunlara yol açabileceği kanısında olması halinde, söz konusu Taraf konuyu Gümrük Birliği Ortak Komitesine götürebilir; Komite sonuçta ortaya çıkabilecek zarardan kaçınılmasını sağlayacak yöntemleri, buna gerek olduğu takdirde, tavsiye edebilir.

2.Gümrük Birliğinin işleyişıyle doğrudan ilgili bir alandaki mevzuatın uygulanmasındaki farklılıkların, ticaretin yönünün değişmesine, malların serbest dolaşımasının aksamasına veya ekonomik sorunlara neden olması veya neden olma tehlikesi taşıması halinde de aynı usul izlenir.

3.Gümrük Birliğinin işleyişıyle doğrudan ilgili bir alanda Topluluk ile Türkiye mevzuatı arasındaki veya mevzuat uygulamaları arasındaki farklılıkların, ticaretin yönünün değişmesine, malların serbest dolaşımasının aksamasına veya ekonomik sorunlara neden olması veya neden olma tehlikesi taşıması ve etkilenen Tarafın ivedi eylemi gerekli görmesi durumunda, söz konusu Taraf Gümrük Birliği Ortak Komitesine bilgi vererek gerekli himaye önlemlerini kendisi alabilir; Komite bu önlemlerin değiştirilmesine veya kaldırılmasına karar verebilir. Gümrük Birliğinin işleyişini en az aksatacak önlemlere öncelik tanınmalıdır.

Madde 59

Gümrük Birliğinin iyi işleyişıyle doğrudan ilgili alanlarda, Avrupa Toplulukları Komisyonu, Komisyonun yürütme yetkilerini kullanmasına yardımcı olan komitelere sunulacak önlem tasarılarının hazırlanmasında Türk uzmanların da mümkün olduğu ölçüde yer almalarını sağlar. Avrupa Toplulukları Komisyonu, bu amaçla, teklif taslaklarını hazırlarken Topluluk Üye Devletlerinin uzmanlarına danıştığı esasın aynııyla Türk uzmanlara danışır. Avrupa Birliği Konseyine götürülen konunun ilgili komitenin mahiyetine göre uygulanan usule uygun olması durumunda Avrupa Toplulukları Komisyonu Türk uzmanların görüşlerini Avrupa Birliği Konseyine iletir.

Madde 60

Gümrük Birliğinin iyi işleyişinin sağlanması için gerekli olan durumlarda, Türk uzmanlar, Avrupa Toplulukları Komisyonunun yürütme yetkilerini Gümrük Birliğinin işleyişıyle doğrudan ilgili alanlarda kullanmasına yardımcı olan bir dizi teknik komitenin çalışmalarına katılırlar. Ortaklık Konseyi bu Kararın yürürlüğe girmesinden önce bu katılımın usullerini tespit eder. Komitelerin listesi 9 sayılı Ekte verilmiştir. Taraflar bu katılımı başka Komitelere teşmil etmeyi gerekli görürlerse Gümrük Birliği Ortak Komitesi Ortaklık Konseyine karar alması için gerekli tavsiyelerde bulunabilir.

BÖLÜM III (İHTİLAFLARIN HALLİ)

Madde 61

Ankara Anlaşmasının 25. Maddesinin 1. ila 3. fıkraları hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 58. maddenin 2. fıkrası uyarınca alınan himaye önlemlerinin, 63. madde uyarınca alınan korunma önlemlerinin veya 64. madde uyarınca alınan dengeleyici önlemlerin kapsam veya süresi konusunda ortaya çıkan bir ihtilafı Ortaklık Konseyi, bu usulün başlatılmasından itibaren altı ay içinde halledemezse iki Taraftan biri uyuşmazlığı 62. maddede belirlenen usullere göre hakeme götürebilir. Hakem kararı ihtilafın Taraflarını bağlar.

Madde 62

1.Bir ihtilafın hakeme götürülmesi halinde tahkim üç hakemle yapılır.

2.İhtilafın iki tarafı 30 gün içinde birer hakem tayin ederler.

3.Bu şekilde tayin edilen iki hakem, Taraflardan ikisinin de uyuşu olmayan üçüncü hakemi aralarında mutabık kalarak tayin ederler. Hakemler tayinlerinden itibaren iki ay içinde mutabakata varamazlarsa üçüncü hakemi, Ortaklık Konseyi'nin hazırlayacağı yedi kişilik bir listeden seçerler. Ortaklık Konseyi bu listeyi kendi içtüzüğüne göre hazırlar ve inceler.

4.Hakem heyeti toplantılarını Brüksel'de yapar. Tarafların aksine bir kararı yoksa heyet kendi iç tüzüğünü hazırlar. Heyet kararlarını çoğunluk oyuyla alır.

BÖLÜM IV (KORUNMA ÖNLEMLERİ)

Madde 63

Taraflar, Katma Protokolün 60. maddesinde öngörülen korunma önlemleri mekanizmaları ve yöntemlerinin geçerliğini koruduğunu teyid ederler.

Madde 64

1.Taraflardan birinin aldığı bir korunma veya himaye önlemi bu Karardan doğan hak ve yükümlülükler arasında dengesizliğe yol açtığı takdirde, diğer Taraf önlem alan Tarafa karşı dengeleyici önlemler alabilir. Gümrük Birliği'nin işleyişini en az aksatacak önlemlere öncelik tanınır.

2.63. maddede öngörülen usuller uygulanır.

KISIM VI (GENEL VE SON HÜKÜMLER) YÜRÜRLÜK

Madde 65

1.Bu Karar 31 Aralık 1995'te yürürlüğe girer.

2.Ortaklık Komitesi bu Kararın uygulanmasında kaydedilen ilerlemeyi 1995 yılı boyunca düzenli aralarla inceleyerek Ortaklık Konseyi'ne rapor verir.

3.1995 yılı Ekim ayının sonundan önce, iki Taraf Gümrük Birliğinin iyi işleyişi için bu Kararda öngörülen hükümlerin yerine getirilip getirilmediğini Ortaklık Konseyinde görüşür.

4.Ortaklık Komitesi'nin raporu (raporları) temelinde, bir tarafta Türkiye veya diğer tarafta Topluluk ve Üye Devletleri 3. fıkrada anılan hükümlerin yerine getirilmediği kanısına varırsa, söz konusu Taraf Ortaklık Konseyine I. fıkrada belirlenen tarihi erteleme kararını bildirebilir. Bu durumda söz konusu tarih 1 Temmuz 1996'ya ertelenir.

5.Bu durumda 2. ila 4. fıkraların hükümleri durumun gerektirdiği değişiklikler yapılarak uygulanır.

6.Ortaklık Konseyi diğer uygun kararları alabilir.

YORUM

Madde 66

Bu Kararda yer alan hükümlerden Avrupa Topluluğu'nu kuran Antlaşmanın mukabil hükümleriyle esas itibariyle aynı olanları, Gümrük Birliği kapsamına giren ürünlere uygulanmaları bakımından Avrupa Toplulukları Adalet Divanının ilgili kararlarına göre yorumlanır.

Brüksel'de 22 Aralık 1995 tarihinde tanzim edilmiştir.

AT - Türkiye Ortaklık Konseyi adına

L. ATIENZA SERNA

AÇIKLAMALAR

Türkiye'nin 3. maddenin 4. fıkrasına ilişkin açıklaması:

'Türkiye, 3. maddenin 4. fıkrasının ikinci bendinde sözü edilen gümrük vergileri ve eş etkili resimlerin özel bir amaca tahsis edilmeksizin diğer gümrük gelirleriyle aynı şekilde bütçesine gelir kaydedilmesini sağlamayı taahhüt eder.'

Topluluğun 3. maddenin 3. fıkrasına ilişkin açıklaması:

'Topluluk, Helen Cumhuriyeti'nin Avrupa Toplulukları'na Katılım Senedi'ne ekli ortak bildiri uyarınca Aynaros Dağı'na tanınan özel statüyü hatırlatmak ister'

Türkiye'nin 5. maddeye ilişkin açıklaması:

Bu Karar'ın 5. maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Türkiye ithalat rejimi kararının (31.12.1994 tarih ve 22158 mükerrer sayılı T.C. Resmi Gazetesi) kullanılmış motorlu kara taşıtlarına ilişkin hükümlerini bu Karar'ın yürürlüğe girmesinden sonra belli bir süreyle muhafaza ederek bu ürünlerin ithalini ön izne bağlamak niyetindedir.'

Topluluğun tekstil ve giyim konusunda 6. maddeye ilişkin açıklaması:

1. Türkiye'nin fıkri, sınai ve ticari mülkiyet (Ek 8 Madde 2, 3, 4, 5), kamu yardımlarına ilişkin önlemler dahil olmak üzere rekabet (Kısım IV, Bölüm II, 39. maddenin 1. fıkrası ile 2. fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri) bu karara göre alınması gereken önlemleri etkili biçimde uygulamaya koyduğu ve Türkiye'nin halihazırda yürürlükte bulunan çok taraflı kurallar çerçevesinde, tekstil sektöründeki ticaret politikasını Topluluğunla, özellikle Bölüm III'te 12. maddenin 2. fıkrasında anılan düzenlemeler ve anlaşmalarla uyumlu hale getirecek önlemleri yürürlüğe koyduğu saptanır saptanmaz tekstil ve giyim ürünlerine ilişkin düzenlemeler uygulamadan kaldırılır.

2. Türkiye'nin I. fıkrada sayılan koşulları yerine getirmemesine rağmen tekstil ve konfeksiyon ürünleri ticaretiyle ilgili düzenlemelerin süresinin uzatılmaması halinde,

Topluluk, Katma Protokol'ün 60. Maddesinde öngörülen korunma önlemlerine başvurur.

3.Topluluk bu sektörde pazara giriş olanakları açısından etkili bir karşılıklılık sağlanmasında ısrarlıdır.' Türkiye'nin tekstil ve giyim konusunda 6. maddeye ilişkin açıklaması:

1.Tekstil ve giyim ürünleri ticaretinin tabi olduğu düzenlemelerin sona ermesine ilişkin Topluluk açıklamasının ilk paragrafında belirtilen önlemlerin Türkiye tarafından uygulamaya konmasına rağmen, bu düzenlemelerin sona erdirilmemesi halinde, Türkiye uygun dengeleyici önlemleri alır.

2.Türkiye, Topluluğun tekstil ve giyim konusunda 6. maddeye ilişkin açıklamasının I. paragrafına atıfla, Türkiye'nin tekstil sektöründe üçüncü ülkelerle anlaşmalar ve düzenlemeler yapmak üzere alacağı önlemlerin 12. maddenin 2. fıkrasında değinilen işlemleri yapmış olması anlamına geleceğini, bu arada ise 12. maddenin 3. fıkrasında belirtilen önlemlerin geçerli olacağını anlamaktadır.

3.Türkiye, bu sektörde pazara tam giriş üzerinde ısrarlıdır.'

Türkiye'nin 6. maddeye ilişkin açıklaması:

Türkiye, Tekstil Komitesi'nin çalışmalarına katılmayı gerekli görmektedir.'

Türkiye'nin 8. maddeye ilişkin açıklaması:

Türkiye, uyumlaştırma amacına uygun bir işbirliği düzeyinin sağlanmasına yönelik olarak Standartlar ve Teknik Yönetmelik Komitesi'nin çalışmalarına katılmayı gerekli görmektedir.'

Türkiye'nin 8. maddeye ilişkin açıklaması:

Türkiye, 8. maddenin 2. fıkrasında sözü edilen listede yer alan koşulları yerine getirmek üzere gereken araçların, usullerin ve altyapının kapsamlı biçimde, ivedilikle ve mümkün olduğunca külfetsiz bir biçimde değerlendirilmesinin önemini vurgulamak ister.

Türkiye ayrıca, Türkiye'nin yukarıda değinilen koşulları yerine getirebilmesi için gereken teknik uyum çalışmalarının Topluluk tarafından başlatılması gereğini de vurgulamaktadır.'

11. maddeye ilişkin ortak açıklama:

Taraflar, Türkiye'nin ticarete teknik engellerin kaldırılmasına ilişkin Topluluk müktesebatını kendi mevzuatına aktarması için uzmanlar düzeyinde görüşmelere derhal başlamayı kabul ederler.'

Türkiye'nin 16. maddeye ilişkin açıklaması:Türkiye, Ekonomik İşbirliği Örgütü (ECO) üyeliğinden doğabilecek yükümlülüklerine ilişkin olarak Ortaklık Konseyi bünyesinde danışma toplantıları talep edebilir.

Türkiye'nin 16. maddeye ilişkin açıklaması:

16. maddeye ilişkin olarak, Türkiye, aşağıdaki tercihli anlaşmalara öncelik vereceğini bildirir: Bulgaristan, Macaristan, Polonya, Romanya, Slovakya, Çek Cumhuriyeti, İsrail, Estonya, Letonya ve Litvanya, Fas, Tunus, Mısır.'

Topluluğun Ek 8'e ilişkin açıklaması:

Bu Ek'te sözü edilen hükümlerin etkili biçimde uygulanabilmesi için Topluluk, Gümrük Birliği'nin yürürlüğe girmesinden önce ve sonra Türkiye'ye yeterli teknik yardım sağlamaya hazırdır.'

Türkiye'nin Ek 8'in 1. maddesine ilişkin açıklaması:

Bu taahhüt, Türkiye'nin Dünya Ticaret Örgütü nezdindeki gelişmekte olan ülke statüsünü etkilemez.'

Topluluğun 44. maddeye ilişkin açıklaması:

'Avrupa Birliği Konseyi'nin tutumu saklı kalmak kaydıyla, Topluluk, 44. maddenin 2. fıkrasına ilişkin olarak, Avrupa Toplulukları Komisyonu'nun anti-damping ve korunma önlemleriyle ilgili sorumluluklarını yerine getirirken, soruşturmanın açılmasından önce Türkiye'ye bilgi vereceğini belirtir. Bu amaçla, bu Karar'ın yürürlüğe girmesinden önce 49. maddenin uygulanmasına ilişkin uygun usuller ortaklaşa kararlaştırılır. Topluluk, ayrıca, her olay için ayrı ayrı olmak üzere uygun gördüğü takdirde, anti-damping soruşturmalarını tamamlamak için zarar tespit edilen hallerde vergi uygulanması yerine fiyat taahhütlerine açık bir tercih tanıyacaktır.'

Türkiye'nin 48. maddeye ilişkin açıklaması:

Türkiye, GATT Kamu Alımları Anlaşması'na katılmak üzere görüşmelere başlamak niyetinde olduğunu açıklar.'

Türkiye'nin 60. Maddeye ilişkin açıklaması:

'Türkiye 1995 yılı içinde ve kendi mevzuatını Topluluk mevzuatıyla uyumlulaştırırken, Ortaklık Konseyi'nden katılımının diğer komitelere teşmil edilmesini sağlayacak bir karar almasını talep edecektir.'

65. maddeye ilişkin ortak açıklama:

I.Topluluğun ve Üye Devletleri'nin bu Karar'ın, 65. maddenin 4. fıkrası uyarınca Gümrük Birliği'nin yürürlüğe girmesiyle ilgili bir erteleme talebinde bulunma konusunda ortak bir karar vermeleri durumunda, böyle bir karar Avrupa Toplulukları Komisyonu'nun önerisi üzerine ve bu Kararın kabulünde izlenen karar usulünün aynısı izlenerek alınır.

2.Öte yandan, bu Kararın yürürlüğe girmesinin ertelenmesi, tarafların Katma Protokol hükümlerinden kaynaklanan akdi yükümlülüklerini etkilemez.

EKLER

EK 1 : 17. maddede anılan malların listesi

EK 2 : 19. maddenin 2. fıkrasının (a) bendinde anılmıştır

EK 3 : 19. maddenin 2. fıkrasının (b) bendinde anılmıştır

EK 4 : 19. maddenin 2. fıkrasının (c) bendinde anılmıştır

EK 5 : 19. maddenin 3. fıkrasında anılmıştır

EK 6 : 21. maddede anılan Tablo 1 ve Tablo 2

EK 7 : Gümrük konularında idari merciler arasında yardımlaşma

EK 8 : Fikri, sınai ve ticari mülkiyetin korunması

EK 9 : 60. maddede anılan komitelerin listesi

EK 10 : 16. maddede anılan otonom rejimler ve tercihli anlaşmalar

Gümrük Konularında İdari Merciler Arasında Yardımlaşma

Madde 1

Tanımlar

Bu Ek'in amaçları bakımından:

a."gümrük mevzuatı", malların ithali, ihracı ve transit geçişi ile yasaklama, kısıtlama ve denetim de dahil olmak üzere her türlü gümrük denetim işleminin uygulanması konusunda Avrupa Topluluğu ve Türkiye tarafından kabul edilen hükümler;

b."gümrük vergileri", miktarları verilen hizmetlerin yaklaşık maliyeti ile sınırlı olan harçlar ve ücretler hariç olmak üzere Taraflar'ın topraklarında gümrük mevzuatı uyarınca tarih ve tahsil olunan her türlü vergi, resim ve harç;

c."başvuran merci", gümrük konularında yardım talebinde bulunan ve Taraflar'dan birinin bu amaçla tayin ettiği yetkili idari merci;

d."başvurulan merci", gümrük konularında kendisinden yardım talebinde bulunulan ve Taraflar'dan birinin bu amaçla tayin ettiği yetkili idari merci;

e."kişisel veri", kimliği bilinen veya belirlenebilir bir kişiyle ilgili her türlü bilgi; anlamına gelir.

Madde 2

Kapsam

1.Taraflar, özellikle gümrük mevzuatının ihlaline yönelik işlemlerin soruşturulması, incelenmesi ve önlenmesi suretiyle bu mevzuatın gereğince uygulanmasını sağlamak üzere, bu Ek'te belirtilen koşullar ve usuller çerçevesinde ve yetkileri dahilinde birbirlerine yardım ederler.

2.Bu Ek'te gümrük konularında öngörülen yardım, Tarafların bu Ek'in uygulanmasında yetkili olan idari mercilerinin tümü için geçerlidir. Bu yardım, cezai konularda yardımlaşmayı düzenleyen hükümleri etkilemez. Bu yardım ayrıca, yargı mercilerinin talebi üzerine kullanılan yetkilerle elde edilen bilgileri, ilgili yargı merciinin onayı olmadıkça kapsamaz.

Madde 3

Talep Üzerine Yardım

1.Başvuran merciin talebi üzerine başvuru mercii, gerek tespit edilmiş olsun gerek planlanmakta olsun, gümrük mevzuatına aykırı olan veya aykırı düşebilecek nitelik taşıyan işlemlerle ilgili bilgiler dahil olmak üzere bu mevzuatın gerektiği biçimde uygulanmasını sağlayabilecek her türlü bilgiyi verir.

2.Başvuru mercii, başvuru merciiin talebi üzerine, tarafların birinden yapılan ihracatın kendi topraklarına kurallara uygun biçimde ithal edildiğini, uygun olan durumlarda söz konusu ürünlere uygulanan gümrük işlemlerini de belirtmek suretiyle bildirir.

3.Başvuru mercii, başvuru merciiin talebi üzerine, tarafların birine yapılan ithalatın kendi topraklarından kurallara uygun biçimde ihraç edildiğini, uygun olan durumlarda sözkonusu ürünlere uygulanan gümrük işlemlerini de belirtmek suretiyle bildirir.

4.Başvuru mercii, başvuru merciiin talebi üzerine, aşağıdakilerin özellikle denetlenmesini sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri alır:

a.Haklarında gümrük mevzuatını ihlal ediyor veya etmiş oldukları kanısını yaratacak makul gerekçeler bulunan gerçek ve tüzel kişiler;

b.Malların depolanış biçimi bakımından, gümrük mevzuatına aykırı faaliyetlerin planlandığından kuşku duyulması için gerekçelerin bulunduğu yerler;

c.Gümrük mevzuatının ihlaline yol açma olasılığı bulunduğu bildirilmiş bulunan mal hareketleri;

d.Gümrük mevzuatına aykırı faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde kullanılmış, kullanılmakta veya kullanılabilir olduklarına inanmak için makul gerekçelerin bulunduğu taşıt araçları.

Madde 4

İhtiyari Yardım

Taraflar, gümrük mevzuatının gerektiği biçimde uygulanmasını teminen gerekli gördükleri ve özellikle:

gümrük mevzuatını ihlal eden veya ihlal ettiğini düşündükleri ve diğer Tarafı da ilgilendirebilecek faaliyetler;

bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde kullanılan yeni yöntemler ve araçlar;

gümrük mevzuatı ihlallerine konu olduğu bilinen mallar konusunda bilgi edindikleri zaman, yasaları, kuralları ve diğer hukuki düzenlemelerine uygun olarak birbirlerine yardım ederler.

Madde 5

Belgelerin verilmesi / bildirimler

Başvuran merciin talebi üzerine başvuru mercii kendi topraklarında yerleşik olan veya kurulmuş bulunan bir muhataba, bu Ek kapsamına giren:

tüm belgelerin verilmesi ve

tüm kararların bildirilmesi

için gereken tüm tedbirleri kendi mevzuatına uygun olarak alır. Bu durumda 6. maddenin 3. fıkrası hükümleri uygulanır.

Madde 6

Yardım taleplerinin şekli ve içeriği

1.Bu Ek kapsamında yapılacak talepler yazılı biçimde yapılır. Talebin uygulamaya konması için gerekli olan belgeler taleple birlikte iletilir. Acil durumlarda sözlü talepler de, derhal yazılı olarak teyid edilmek şartıyla kabul edilir.

2.Birinci fıkra kapsamında yapılan talepler aşağıdaki bilgileri içermelidir:

a.talepte bulunan başvuru mercii;

b.alınması istenen tedbir;

c.talebin amacı ve gerekçesi;

d.ilgili yasalar, kurallar ve diğer hukuki hususlar;

e.araştırma konusu gerçek veya tüzel kişiler hakkında mümkün olduğunca kesin ve kapsamlı bilgiler;

f.beşinci madde kapsamına giren durumlar hariç, ilgili bilgilerin ve yapılmış olan soruşturmaların zeti.

1.Talepler, başvurulan merciin resmi dillerinden birinde veya başvuran merciin kabul edebileceği bir başka dilde yapılır.

2.Yapılan bir talebin gerekli koşulları karşılamaması halinde düzeltilmesi veya eksikliklerinin giderilmesi talep edilebilir; bununla birlikte ihtiyati tedbirlerin alınması için talimat verilebilir.

Madde 7

Taleplerin yerine getirilmesi

1.1. Başvurulan merci, veya bu merciin re'sen hareket edemediği durumlarda onun talebi iletteği idari birim, yapılan bir yardım talebini karşılamak üzere re'sen veya aynı Tarafın yetkili mercilerinin talebi üzerine hareket ediyormuşcasına, yetkileri ve elindeki olanaklar çerçevesinde, mevcut bilgileri toplar veya toplatır ve gerekli araştırmaları yapar veya yaptırır.

2.Yardım talepleri, başvurulan Tarafın mevzuatı, kuralları ve diğer hukuki düzenlemeleri doğrultusunda karşılanır.

3.Taraflardan birinin usulunca yetkili kılınmış görevlileri, diğer Tarafın da onayı ile ve söz konusu Tarafın belirleyeceği koşullar içinde, başvurulan merciden veya bu mercie bağlı olan başka bir merciden, gümrük mevzuatı ihlalleri konusunda başvuran merciin bu Ek kapsamında ihtiyaç duyduğu bilgileri temin edebilir.

4.Taraflardan birinin yetkilileri, diğer Tarafın da onayı ile ve söz konusu Tarafın belirleyeceği koşullar içinde, başvurulan Tarafın topraklarında yapılacak incelemelerde hazır bulunabilir.

Madde 8

Bilgilerin iletilme biçimi

1.Başvurulan merci incelemelerin sonuçlarını içeren belgeleri, belgelerin onaylı suretlerini, raporları ve saireyi başvuran mercie iletir.

2.Birinci fıkrada sözü edilen belgeler yerine aynı amaç için herhangi bir biçimde üretilmiş ve bilgisayar ortamında saklanan bilgiler verilebilir.

Madde 9

Yardım sağlama yükümlüğüne istisnalar

1.Taraflar, bu Ek'te belirtilen yardımı sağlamayı:

a.Bu Ek çerçevesinde istenen yardımın Türkiye veya Topluluk üyesi bir Devletin egemenlik haklarını zedeleyebilecek olması; veya

b.Kamu güvenliği, kamu düzeni ve diğer temel çıkarları zedeleyebilecek olması;

c.gümrük vergilerine ilişkin düzenlemelerin dışında kambiyo veya vergi düzenlemeleriyle ilgili olması;

d.sınai, ticari veya mesleki sırları ihlal etmesi durumunda reddebilirler.

1.Başvuran merci kendisinden talep edilmesi halinde yerine getiremeyeceği bir talepte bulunması durumunda, başvurusunda bu hususu belirtir. Bu durumda başvuru mercisi söz konusu talebe nasıl karşılık vereceğine kendisi karar verir.

2.İstenen yardım reddedildiğinde veya sağlanmadığında söz konusu karar gerekçeleriyle birlikte başvuran mercie gecikmeksizin bildirilir.

Madde 10

Gizliliği gözetme yükümlülüğü

1.Bu Ek kapsamında sağlanacak her türlü bilgi gizli nitelik taşır. Söz konusu bilgiler, resmi gizlilik yükümlülüğü kapsamında, bilgiyi alan Tarafın benzer bilgiler için sağladığı korumadan ve Topluluk mercilerine uygulanan benzer hükümlerden yararlanır.

2.Kişisel bilgiler ancak Tarafların mevzuatındaki kişisel bilgilerin korunma düzeyinin aynı olması şartıyla iletilebilir. Taraflar, Kişisel Verilerin Otomatik İşlenmesi Bakımından Bireylerin Korunması Hakkındaki 28 Ocak 1981 tarih ve 108 sayılı Avrupa Konseyi Sözleşmesi ilkelerine en azından denk düzeyde koruma sağlarlar.

Madde 11

Bilgilerin Kullanımı

1.Elde edilen bilgiler münhasıran bu Ekte yer alan amaçlar için kullanılmalrı ve başka amaçlar için kullanılacak olmaları halinde ancak bilgiyi sağlayan merciin yazılı onayının önceden alınması suretiyle ve söz konusu merciin koyacağı kısıtlamalar dahilinde kullanılır.

2.Birinci fıkranın hükümleri, elde edilen bilgilerin gümrük mevzuatına uyulmaması nedeniyle daha sonra açılacak adli veya idari takibatta kullanılmasına engel teşkil etmez.

3.Bilgileri veren mercie bu kullanım derhal bildirilir.

4.Taraflar, mahkemelere sunulan kanıtlarda, raporlarda, ifadelerde, takibatta ve iddianamelerde bu Ek'in hükümleri kapsamında elde edilen bilgi ve belgeleri kanıt olarak kullanabilirler.

Madde 12

Bilirkişiler ve tanıklar

Başvurulan merciin bir memuru, sağlanan yetkinin sınırları dahilinde, bu Ek kapsamındaki başka bir Tarafın yetkisinde sürdürülmekte olan idari veya adli takibatta bilirkişi veya tanık olarak hazır bulunabilir, takibat için gerekli görülen nesne, belge ve onaylı suretleri mahkemeye sunabilir. Söz konusu memurun mahkemede dinlenmesine ilişkin talep hangi konularda ve hangi sıfatından dolayı adı geçenin ifadesine başvurulacağına ilişkin bilgileri içermelidir.

Madde 13

Yardım masrafları

Taraflar, devlet memuru olmayan bilirkişiler ve tanıklar ile mütercim ve tercümanların ödenekleri dışında, bu Ek'in uygulanmasından doğan masrafları talep etmekten feragat ederler.

Madde 14

Uygulama

1.Bu Ek'in hükümlerini uygulama görevi bir tarafta Türk gümrük idaresi merkez teşkilatı ile diğer tarafta Avrupa Topluluğu Komisyonu'nun yetkili servislerine ve gereken durumlarda AT Üyesi Devletler'in gümrük mercilerine tevdi edilir.

Bu merciler verilerin korunması alanındaki kuralları göz önünde bulundurarak bu Ek'in hükümlerinin uygulanması için gerekli bütün tedbir ve düzenlemeleri kararlaştırırlar.

2.Taraflar, bu Ek'in hükümleri kapsamında kabul edilecek ayrıntılı uygulama kuralları konusunda birbirlerine danışırlar ve birbirlerini sürekli bilgilendirirler.

Madde 15

Tamamlayıcılık

1.Bu Ek Türkiye ile Avrupa Topluluğu'na üye bir veya birkaç Devlet arasında akdedilmiş olabilecek yardımlaşma anlaşmalarının uygulanmasına engel teşkil etmez ve onları tamamlayıcı nitelik taşır. Ayrıca bu Ek sözü edilen anlaşmalar kapsamındaki daha geniş kapsamlı yardımlaşmaya engel teşkil etmez.

2.Madde 11'in hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu anlaşmalar Komisyonun ilgili servisleri ile üye ülkelerin gümrük mercileri arasında Topluluğu ilgilendirebilecek gümrükle ilgili bilgilerin akışını düzenleyen Topluluk hükümlerine halel getirmez.

FİKRİ, SINAİ VE TİCARİ MÜLKİYETİN KORUNMASI(EK 8)

Madde 1

1.Taraflar, Uruguay Konferansı Çok Taraflı Ticaret Görüşmeleri'nde akdedilen Fikri Mülkiyet Haklarının Ticaretle İlgili Yönleri Hakkında Anlaşma'dan (TRIPS) doğan yükümlülöklere atfettikleri önemi teyid ederler.

Bu çerçevede, Türkiye, bu Kararın yürürlüğe girmesinden itibaren en geç üç yıl içinde TRIPS Anlaşmasını uygulamaya koymayı taahhüt eder.

2.Bu Kararda hüküm bulunmayan hallerde, iki Taraf arasında fikri, sınai ve ticari mülkiyet haklarının kapsamı, koruma düzeyi ve uygulanması ile ilgili olarak TRIPS Anlaşması hükümleri, her iki Taraf bakımından yürürlüğe girdikleri tarihten itibaren uygulanır.

Madde 2

Türkiye, Avrupa Topluluğunda yürürlükte bulunan koruma düzeylerine eşit koruma düzeylerini sağlamak üzere fikri, sınai ve ticari mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunmasını geliştirmeye devam eder ve bu haklara saygı gösterilmesini sağlayacak uygun tedbirleri alır.

Madde 3

Türkiye, bu Kararın yürürlüğe girmesinden önce, fikri, sınai ve ticari mülkiyet hakları ile ilgili aşağıda sayılan çok taraflı sözleşmelere katılır:

Edebiyat ve sanat eserlerinin korunmasına ilişkin Bern Sözleşmesi'nin Paris Senedi (1971);

İcra sanatçıları, fonogram üreticileri ve yayın kuruluşlarının korunması hakkında Roma Sözleşmesi (1961) ;

Sınai mülkiyet haklarının korunması hakkında Paris Sözleşmesi'nin Stockholm Senedi (1967) (1979'da değiştirilmiş şekliyle);

Markaların tescili amacıyla mal ve hizmetlerin uluslararası tasnifi hakkında Nice Anlaşması (1979'da değiştirilmiş şekliyle 1977 tarihli Cenevre Senedi); ve

Patent İşbirliği Antlaşması (1979'da değiştirilmiş ve 1984'te tadil edilmiş şekliyle PİA).

Madde 4

Türkiye, bu Kararın yürürlüğe girmesinden önce, aşağıda sayılan alanlarda Topluluk veya Üye Devletlerde kabul edilen mevzuat ile aynı dahili mevzuatı yürürlüğe koyar.

1.Aşağıdaki konuları düzenleyen telif hakları ve komşu haklar mevzuatı:

93/98/EEC sayılı Konsey Yönergesi'ne (OJ, L 290, 24.11.1993) uygun koruma kuralları;

92/100/EEC sayılı Konsey Yönergesi'ne (OJ L 346, 27.11.1992) uygun olarak komşu hakların korunması;

92/100/EEC sayılı Konsey Yönergesi'ne (OJ L 346, 27.11.1992) uygun olarak kiralama ve ödünç verme hakları;

91/250/EEC sayılı Konsey Yönergesi'ne (OJ L 122,17.05.1991) uygun olarak edebi ürünler zımında bilgisayar programlarının korunması.

2.Özellikle aşağıdaki konuları düzenleyen patent mevzuatı:

En azından TRIPS standartlarını karşılayan zorunlu lisans kuralları;

İspençiyari ürünler ve insan ve hayvan sağlığı ile ilgili prosesler hariç olmak fakat tarımsal-kimyasal ürünler dahil olmak üzere tüm buluşlar için patent alınabilmesi (1) ;

Patent süresinin müracaat tarihinden itibaren 20 yıl olması.

3.89/104/EEC sayılı Konsey Yönergesi'ne (OJ L 40, 11.02.1989) uygun olarak ticaret ve hizmet markaları mevzuatı;

4.Özellikle tekstil ürünleri tasarımlarının korunması dahil sınai tasarım mevzuatı (2) ,

5.AT mevzuatına uygun şekilde, menşe adları dahil coğrafi işaretlerin korunması;(3)

6.(EEC) 3842/86 sayılı Konsey Yönetmeliği'ne (OJ L 357,18.12.1986) uygun olarak (en azından markalar, telif hakları ve komşu haklar ile tasarım hakları dahil) fikri mülkiyet hakları ihlallerine karşı sınırda koruma mevzuatı (4)

Madde 5

Türkiye, 1. maddenin 1. fıkrasının ikinci bendi hükümlerine bakılmaksızın, bu Kararın yürürlüğe girmesinden önce, fikri mülkiyet haklarının etkin bir şekilde idaresi ve uygulanması amacıyla, TRIPS Anlaşmasının III. Kısmı çerçevesinde üstlendiği yükümlülüklerin gereğini yerine getirmek üzere gerekli tüm tedbirleri almayı taahhüt eder.

Türkiye, I. maddenin 1. fıkrasının ikinci bendi hükümlerine bakılmaksızın, bu Kararın yürürlüğe girmesinden önce, TRIPS Anlaşmasının II. Kısmının 4. Bölümü (madde 25 ve 26) çerçevesinde üstlendiği yükümlülüklerin gereğini yerine getirmek üzere gerekli tüm tedbirleri almayı taahhüt eder.

Madde 6

Türkiye, bu Kararın yürürlüğe girmesinden itibaren en geç iki yıl içinde, 1 Ocak 1999 tarihinden önce ispençiyari ürünler ve prosesler için patent alınabilmesini sağlamak amacıyla, yeni bir mevzuatı yürürlüğe koyar veya mevcut mevzuatta gerekli değişiklikleri yapar

Madde 7

Türkiye, bu Kararın yürürlüğe girmesinden itibaren en geç üç yıl içinde;

1.AT veya Üye Devletleri'nin taraf olmaları kaydıyla, fikri, sınai ve ticari mülkiyet ile ilgili aşağıdaki sözleşmelere katılır:

Markaların uluslararası tescili ile ilgili Madrid Anlaşmasına ek Protokol (1989);

Patent işlemleri amacıyla mikro-organizmaların saklanması uluslararası tanınması hakkında Budapeşte Anlaşması (1977;1980'de değiştirilmiş biçimiyle) ve

Yeni bitki çeşitlerinin korunması hakkında Uluslararası Sözleşme (UPOV, Cenevre Senedi,1991).

1.AT mevzuatı ile uyum sağlamak üzere, aşağıdaki alanlarda dahili mevzuatı kabul eder:

Telif hakları ve komşu haklar alanında:

93/83/EEC sayılı Konsey Yönergesi'ne uygun olarak (OJ L 248, 06.10.1993) kablo ve uydu ile nakledilen ürünlere uygulanan telif hakları ve komşu haklar mevzuatı;

Veri tabanlarının korunması.(5)

Sınai mülkiyet alanında:

87/54/EEC sayılı Konsey Yönergesi'ne (OJ L 24, 27.01.1987) uygun olarak yarı iletkenlerin topografilerinin korunması;

Üye Devletlerin know-how bilgileri ve ticari sırların korunması konusundaki mevzuatlarına uygun mevzuatın kabulü;

Bitki çeşitlerine ilişkin hakların korunması.(6)

Madde 8

Ortaklık Konseyi, 3 ila 7. maddelerin diğer çok taraflı anlaşmalar veya Fikri Mülkiyet Hakları mevzuatına uygulanmasını kararlaştırılabilir:

Madde 9

Gümrük Birliği Ortak Komitesi, bu kararın Fikri Mülkiyet Hakları hükümlerinin uygulanmasını izler, Ortaklık Konseyi'nin bu çerçevede vereceği görevleri yerine getirir. Komite, Fikri Mülkiyet Hakları konusunda bir alt komite kurulması dahil Ortaklık Konseyi'ne tavsiyelerde bulunur.

Madde 10

1.Taraflar, bu Karar'ın amaçları bakımından fikri, sınai ve ticari mülkiyet haklarını, özellikle bilgisayar programlarının telif hakları dahil telif haklarını, komşu hakları, patentleri, sınai tasarımları, menşe adları dahil coğrafi işaretleri, ticaret ve hizmet markalarını, entegre devrelerin topografilerini olduğu kadar Sınai Mülkiyet Haklarının Korunmasına ilişkin Paris Sözleşmesi'nin mükerrer 10. Maddesinde belirtilen haksız rekabete karşı korunmayı ve know- how konusunda kamuya mal olmamış bilgilerin korunmasını içerdiğini kabul etmişlerdir.

2.Bu Karar, tarafların ticaret ilişkilerine uygulanan fikri, sınai ve ticari mülkiyet haklarının sadece bu Kararın hükümlerine tabi olacağı anlamına gelmez.

60. Madde'de Anılan Komitelerin Listesi (EK 9)

Nomenklatür Komitesi

Gümrük Kodu Komitesi

Dış Ticaret İstatistikleri Komitesi

16. Madde'de Anılan Otonom Rejimler ve Tercihli Anlaşmalar (Ek10)

1.16 ncı Maddede belirtilen otonom rejimler şunlardır:

Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi;İşgal Altındaki Topraklar menşeli mallara ilişkin rejim;

Ceuta ve Melilla menşeli mallara ilişkin rejim,

Bosna-Hersek, Hırvatistan ve Slovenya Cumhuriyetleri ve Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti menşeli mallara ilişkin rejim.

1.16 ncı Maddede belirtilen tercihli anlaşmalar şunlardır:

Bulgaristan, Macaristan, Polonya, Romanya, Slovakya, Çek Cumhuriyeti ile akdedilen Avrupa Anlaşmaları;

Faroe Adaları ile akdedilen Serbest Ticaret Anlaşması

Kıbrıs ve Malta ile akdedilen Ortaklık Anlaşmaları

Estonya, Letonya ve Litvanya ile akdedilen Serbest Ticaret Anlaşmaları;

İsrail ile akdedilen Anlaşma;

Cezayir, Fas ve Tunus ile akdedilen Anlaşmalar;

Mısır, Ürdün, Lübnan ve Suriye ile akdedilen Anlaşmalar;

İsviçre ve Lihtenştayn ile akdedilen Serbest Ticaret Anlaşması;

Avrupa Ekonomik Alanı Anlaşması

(Dışışleri Bakanlığı'nın internet sayfasından alınmıştır.)